

Filozofski fakultet / Filozofija (2017) / ISTORIJA FILOZOFIJE OD ARISTOTELA DO BOETIJA

Naziv predmeta:	ISTORIJA FILOZOFIJE OD ARISTOTELA DO BOETIJA			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
4570				
Studijski programi za koje se organizuje	Filozofija (2017)			
Uslovljenost drugim predmetima	Predmet "Istorija filozofije od Aristotela do Boetija" nije uslovljen drugim predmetima.			
Ciljevi izučavanja predmeta	- Upoznavanje studenata sa razvojnim putem i temeljnim karakteristikama Aristotelove, helenističke i poznoantičke filozofije.			
Ishodi učenja	1. Poznađe Aristotelov odnos prema filozofskoj baštini, njegov sistem filozofije i njegove ključne doprinose filozofskoj tradiciji. 2. Demonstrira dvostruku, epistemološko-ontološku (usiološku) problematiku u Aristotelovoj „prvoj filozofiji“, razvoj Platonove Akademije i Aristotelovog Likeja, sistem filozofije u eklektičnim filozofskim školama stoicizma i epikureizma, kao i novoplatonistički pokušaj sinteze platonizma i aristotelizma. 3. Vlada temeljnim filozofskim pojmovima aristotelizma, helenističko-rimske filo-sofije i novoplatonizma (physis, aition, entelechia, sophia, prote philosophia, dynamis-energeia, hyle-morphe, kinesis, noesis noeseos, aistheseos, ataraxia, apatheia, ekpyrosis, spermatikoi logoi, to hen, emanatio, proodos, epistrophe...). 4. Kritički preispituje razvoj grčke filozofije od njenih početaka do njenog vrhunca u novoplatonizmu, kao i njen status u ranohrišćanskom periodu. 5. Primjenjuje teorijska znanja iz grčke filozofije kao jedinstva saznanja, razumijevanja i življenja.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Nastavnik: prof. dr Bogoljub Šijaković Saradnik: doc. dr Dušan Krcunović			
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja, rad na izvornim filozofskim tekstovima, komentari, dijalozi, kritičke refleksije, istorijsko-filozofske komparacije i diskusije.			
Plan i program rada				
Pripremne nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	ARISTOTEL – život i periodi filozofskog razvitka (period druženja s Platonom i boravak u Akademiji; djelovanje u Asosu i Mitileni; rukovođenje Likejom u Atini); organsko raščlanjivanje znanja i važniji spisi).			
I nedjelja, vježbe	- Demonstracija osnovnih karakteristika Corpus Aristotelicum-a i njegova razlika spram Corpus Platonium-a. - Demonstracija načelnih razlika između Platonovog i Aristotelovog misaonog stila. - Demonstracija osnovnih karakteristika Aristotelovog filozofa			
II nedjelja, pred.	ARISTOTELOV SISTEM FILOZOFIJE - poetička filozofija (spisi "Retorika" i "Poetika"); praktička filozofija (spisi "Nikomahova etika" i "Politika"); teorijska filozofija (spisi "Fizika" i "Metafizika").			
II nedjelja, vježbe	- Analiza motiva Aristotelovog epistemološkog i disciplinarnog raščlanjivanja filozofije. - Konturisanje Aristotelovog filozofskog sistema.			
III nedjelja, pred.	ARISTOTEL KAO PRVI ISTORIČAR FILOZOFIJE - kritika predsokratovaca; kritika Platonove teorije ideja. ("Amicus Plato sed magis amica veritas"; "Amica veritas sed magis amicum quattor esse genera causarum".)			
III nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Alfa knjige Aristotelove "Metafizike" i prve knjige "Fizike". - Dijalog o Aristotelovom shvatanju početka filozofije: Alfa knjiga "Metafizike". - Rasprava o Aristotelom odnosu prema filozofskoj baštini. - Debata Aristotel v			
IV nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA TEORIJA UZROKA.			
IV nedjelja, vježbe	- Aristotelova analogija između physis i techne. - Dijalog o položaju Aristotelove filozofije prirode: između predsokratovaca i Platona. - Ekskurs: Platon, Aristotel i savremena kosmologija			
V nedjelja, pred.	Značenja pojma "to on" (bivstvujuće); "bivstvujuće se iskazuje višestruko".			
V nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Aristotelovog filozofskog vokabulara iz Delta knjige "Metafizike". - Tumačenje Aristotelovih ontoloških aporija (Gama knjiga "Metafizike"). * Provjera znanja: seminarski rad na teme: - Aristotelova kritika Platonove teorije			
VI nedjelja, pred.	ARISTOTELOVE ONTOLOŠKE KATEGORIJE - energeia, dynamis, hyle-morphe-steresis, kinesis, entelechia, ousia. Aristotelova theologike = prva filozofija = metafizika; Bog kao "nepokretni pokretač" i kao "mišljenje mišljenja".			
VI nedjelja, vježbe	- Dijalog o dvosmislenosti predmeta "prote philosophia": metaphysica generalis i metaphysica specialis. - Tumačenje i komentarisanje Lambda knjige "Metafizike" (božanska ousia = energeia). - Rekapitulacija Aristotelove "Metafizike".			

VII nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA PRAKTIČKA FILOSOFIJA - etičke i dijanoetičke vrline.
VII nedjelja, vježbe	- Aristotelova kritika Sokratove i Platonove etike: tumačenje i komentarisanje prvih poglavlja "Nikomahove etike". - Analiza Aristotelovog etičkog pojmovnika. - Rasprava o razlici između episteme i phronesis. - Komentarisanje Aristotelovog učenja o vr
VIII nedjelja, pred.	ARISTOTELOVA "Poetika" - phobos, eleos, katharsis.
VIII nedjelja, vježbe	- Reminiscencija Platonovog kritičkog odnosa prema tragičkom pjesništvu. - Dijalog o statusu afekata u Platonovoj i Aristotelovoj filosofiji. - Analiza aspekata Aristotelove etičke rehabilitacije pjesništva u "Poetici". - Komentarisanje filofsokog znač
IX nedjelja, pred.	HELENISTIČKO-RIMSKA FILOSOFIJA (Stoicizam – stoički sistem filosofije: logika, fizika, etika); Epikur (kanonika; fizika; kretanje atoma i formacija stvari; Epikurova božanstva; duša i mentalni procesi; etika, sloboda i akcija; uživanje i sreća).
IX nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje VII, IX i X knjige "Života i mišljenja istaknutih filozofa" od Diogena Laertija. - Komparacija dvije konkurentske filofske škole: stoicizam i epikureizam (fizika i etika). - Dijalog o "stoičkom držanju". - Rekapitulacija
X nedjelja, pred.	NOVOPLATONIZAM - Plotin: metafizika i mistika; Jedno i emanacije; teorija saznanja; ekstaza; logos-um-čista duša; materija i priroda; Plotinova estetika; ostali predstavnici novoplatonizma (Amelije, Porfirije, Jamblih).
X nedjelja, vježbe	- Izlaganje strukture Plotinovih "Eneada". - Tumačenje i komentarisanje odabranih odjeljaka "Eneada". - Dijalog o arche-u u Plotinovoj emanacionističkoj metafizici.
XI nedjelja, pred.	PATRISTIČKA FILOSOFIJA - hrišćanstvo i filosofija: nastanak, razvitak, značenje i smisao hrišćanstva; Stari i Novi Zavjet.
XI nedjelja, vježbe	- Dijalog o "scriptura sacra": odnos između filofsokog "logismos"-a i teološkog "pistis"-a. - Dijalog o (dis)kontinuitetu grčke i hrišćanske filosofije.
XII nedjelja, pred.	SMISAO LOGOSA KOD APOSTOLA I JEVANDELISTE JOVANA - Bog religije i Bog filosofije; vjera, nada, ljubav; religijska dogmatika hrišćanstva; filofska kritika hrišćanstva. Gnosticizam: vjera (pistis) i znanje (gnosis).
XII nedjelja, vježbe	- Komparativna analiza filofsokog i jevanđelskog učenja o logos-u. - Filofska i biblijska kosmologija: Platonov "Timej" i "Knjiga Postanja". - Ontologija vidljivog i nevidljivog i ontologija stvorenog i nestvorenog. - Platonov Eros u "Gozbi" i Agap
XIII nedjelja, pred.	HELENSKA APOLOGETIKA I PATRISTIKA: Sv Justin Mučenik i Filosof (nastanak teologije i apologetike; nagovještaj filosofije i istorije); Kliment (helenska filosofija i hrišćanstvo) i Origen (hrišćanstvo kao dovršenje helenske filosofije); stasis(mirovanje)-k
XIII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje odabranih odjeljaka iz spisa Justina Mučenika i Filofa. - Analiza uticaja grčke filosofije na ranu hrišćansku filosofiju. - Dijalog o pojmovima arche, kosmos i logos u filofsokom i teološkom kontekstu.
XIV nedjelja, pred.	KAPADOKIJSKI OCI – Vasilije Veliki, Grigorije Niski i Grigorije Nazijanzin.
XIV nedjelja, vježbe	- Tumačenja 1., 2. i 9. besjede na "Šestodnev" Vasilija Velikog, rasprave "O stvarnju čovjeka" Grigorija Niskog i izbora iz "Prazničnih besjeda" Grigorija Nazijanzina. - Dijalog o "hrišćanskom platonizmu". * Provjera znanja - test.
XV nedjelja, pred.	HRIŠĆANSKA FILOSOFIJA, NOVOPLATONIZAM I GNOSTICIZAM - ideja kosmosa u polemičkom kontekstu.
XV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Porfirijevih "Eisagoga" i Boetijeve "Utjehe filosofije". - Rekapitulacija odnosa između grčke filosofije i hrišćanstva: "Šta Atina ima s Jerusalimom"?
Opterećenje studenta	Nedjeljno 7 kredita x 40/30 = 9 sati i 20 minuta Struktura: 4 sata predavanja 2 sata vježbi 3 sata i 20 minuta individualnog rada studenta (za kolokvijume, izrada domaćih zadataka) uključujući i konsultacije U semestru Nastava i završni ispit: (9 sati i 20 minuta) x 16 = 149 sati i 20 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 2 x (9 sati i 20 minuta) = 18 sati i 40 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 7 x 30 = 210 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 - 30 sati. Struktura opterećenja: 149 sati i 20 minuta (nastava) + 18 sati i 40 minuta (priprema) + 30 sati (dopunski rad)
Nedjeljno	U toku semestra
kredita x 40/30=0 sati i 0 minuta 0 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 0 vježbi 0 sat(a) i 0 minuta samostalnog rada, uključujući i konsultacije	Nastava i završni ispit: 0 sati i 0 minuta x 16 =0 sati i 0 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 0 sati i 0 minuta x 2 =0 sati i 0 minuta Ukupno opterećenje za predmet: x 30=0 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 0 sati i 0 minuta

			Struktura opterećenja: 0 sati i 0 minuta (nastava), 0 sati i 0 minuta (priprema), 0 sati i 0 minuta (dopunski rad)			
Obaveze studenta u toku nastave			Redovno prisustvo predavanjima, aktivno učešće u radu na časovima vježbi i pisanje seminarskih radova.			
Konsultacije			Nakon predavanja i vježbi.			
Literatura			Izborna: Aristotel: Kategorije, Metafizika, Fizika, Nikomahova etika, Politika, Retorika, Poetika. Epiktet i Marko Aurelije, Obrasci volje i sreće, Niš 1991. Seneka, Pisma Luciliju, Novi Sad 1978 (naročito: knj. I, II, XVII). Ciceron, O krajnostima dobra i zla (knj. I, II, IV), Rasprave u Tusculu (knj. II, V), O prirodi bogova (knj. I) Diogen Laertije, Životi i mišljenja istaknutih filozofa, Beograd 1989 (naročito: knj. VII i X). Plotin, Eneade, Beograd 1984 (naročito: I 3, 8; II 4, 5, 6, 9; III 1-3, 5; IV 1-3, 7; V 1-9). Novi Zavjet, prevod Komisije SPC, Beograd 1984. Свети Василије Велики, Шестоднев, Нови Сад 2001. Свети Григорије из Нисе, „О стварању човека“, у: Јован Србуљ, прир., Господе, ко је човек?, Београд 2003, 7-74. Свети Григорије Богослов (Назијанзин), Празничне беседе, Требиње: Врњачка Бања 2001. Avgustin, Ispovijesti (knj. III, VII, X, XI). Pseudo-Dionisije Areopagit, »O mističnom bogoslovlju«, LUČA III/1-2 (1986), str. 5-15.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje			- Seminarski rad: 10 bodova. - Kolokvijum: 10 bodova - Prisustvo i rad na nastavi: 25 bodova - Minimum za prelaznu ocjenu: 55 bodova.			
Posebne naznake za predmet			Za dodatnu literaturu obratiti se profesoru i saradniku.			
Napomena			Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima studenti će dobiti na početku semestra.			
Ocjena:	F	E	D	C	B	A
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena